

Uvod

Pojam afektivne vezanosti (attachment) u nauku je uveo engleski psihoanalitičar Džon Bolbi (John Bowlby, 1907-1990). Afektivna vezanost, po njemu, obeležava specifičan, neravnopravan odnos koji se u najranijem detinjstvu formira između majke i deteta i traje kroz čitav život. Psihoanalitičari su ovaj odnos definisali kao odnos emocionalne zavisnosti. Džon Bolbi, preispituje prirodu odnosa i definiše ga kao afektivnu vezanost. Put od emocionalne zavisnosti do afektivne vezanosti, zapravo je priča o tome kako i zašto je Džon Bolbi, psihoanalitičar, postao osnivač teorije afektivnog vezivanja. Naučni rad Meri Ejnsvort (Mary D. Šalter Ainsworth, 1913-1999), najčešće se sagledava iz ugla metoda koje je ova naučnica koncipirala za proučavanje afektivne vezanosti. Manje istaknuta, a ne manje značajna činjenica je daje Meri Ejnsvort napravila i prvu klasifikaciju individualnih razlika u okviru ove teorije. Takođe nezaobilazan doprinos teoriji afektivnog vezivanja i razvojnoj psihologiji uopšte je postuliranje pojma sigurne baze kao osnove rasta i razvoja deteta.

U centru interesovanja osnivača teorije afektivnog vezivanja, Džona Bolbija i Meri Ejnsvort bio je odnos majke i deteta. Dakle, afektivno vezivanje proučavano je kao relacionala karakteristika. Danas, afektivna vezanost se i teorijski i empirijski tretira kao individualno svojstvo. Teorija afektivnog vezivanja pravi pomak od teorije koja se bavila prirodom i poreklom čovekove osećajnosti, ka teoriji emocionalnog razvoja čoveka. Ključni pojam ovakvog razvoja teorije, svakako je pojam unutrašnjeg radnog modela.

2. Unutrašnji radni model ili mehanizam

Prema teoretičarima afektivne vezanosti prevođenje relacijskog u individualno svojstvo je proces. U prvim mesecima života, dete na osnovu svakodnevnih, ponavljanih iskustava sa majkom, postepeno gradi unutrašnju predstavu o sebi i o njoj. Sklapa sliku na osnovu detalja koji se ponavljaju. U odnosu na majčino odgovaranje na njegove signale, njenu dostupnost i osetljivost za njegove potrebe, dete gradi sliku o sebi kao biću manje ili više dostojnom majčine pažnje i sliku o majci kao osobi koja je tu ili nije tu kada mu je potrebna. Dakle, određene kognitivno afektivne strukture se razvijaju kao odraz bihevioralnih obrazaca. Nazvane su radnim modelima ili reprezentacijama zbog toga što su osnova za akciju u situacijama afektivnog vezivanja i zato što su otvorene za promene (na osnovu novih iskustava u odnosima vezivanja). Modeli su relativno stabilni i mogu da rade automatski bez potrebe za pravljenjem namernih procena. Oni upravljaju ponašanjem u odnosima sa roditeljima i utiču na očekivanja, strategije i ponašanja u kasnijim vezama. Unutrašnji radni model sebe i model sveta nastaju kroz interakciju sa majkom, a kao odgovor na detetovu primarnu potrebu za afektivnom vezom. Bolbi pretpostavlja da se početne forme ovih modela ustaljuju pri kraju ranog detinjstva i služe da regulišu, interpretiraju i predvide kako ponašanje, misli i osećanja osobe za koju se jedinka vezuje, tako i ponašanje same osobe. Postuliranje unutrašnjih radnih modela omogućilo je dalju operacionalizaciju i istraživanje afektivne vezanosti. Prema teoriji afektivnog vezivanja, potreba za kontaktom sa odraslom osobom, primarna je ljudska potreba, dokaze za tu tvrdnju obezbeđuju nam etolozi, zoopsiholozi. Dete ubrzo po rođenju ispoljava na mnogo načina: kroz plač, gukanje, smirivanje u majčinom zagrljaju, kroz čuveni socijalni osmeh... Majka, odnosno osoba koja se njime bavi reaguje na potrebe deteta i u odnosu na kvalitet njenog reagovanja, dete postepeno formira sliku o sebi i sliku o drugima. Ideja o unutrašnjem radnom modelu

postala je još operativnija, postuliranjem dodatnih pretpostavki o modelu sebe i modelu značajnih drugih. Model sebe predstavlja skup očekivanja i verovanja deteta o sebi samom, do kojih ono dolazi na osnovu kvaliteta odnosa roditelja prema njemu. Model drugih, predstavlja skup verovanja i očekivanja deteta u odnosu na druge, takođe je zasnovan na opaženom ponašanju roditelja prema njemu. Prema teoriji afektivnog vezivanja unutrašnji radni modeli su podložni promenama.

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com